

Dante Alighieri (w maju lub czerwcu 1265 we Florencji - w nocy z 13 na 14 września 1321 w Rawennie)

*Ten wybitny poeta florencki
wpadł raz na pomysł wręcz sakramencki,
zstąpi do piekieł,
przekroczy rzekę,
opisze boski byt dekadencji!*

(ebs)

Dante Alighieri - włoski poeta, filozof i polityk. Jego najwybitniejszym dziełem jest poemat "Boska Komedia", uważany za arcydzieło literatury światowej i szczytowe osiągnięcie literatury średniowiecznej. Utwór jest w całości napisany po włosku.

Urodził się we Florencji w drobnoszlacheckiej rodzinie. Nazwisko Alighieri pochodzi od gockiego Aldiger, które nosiła jego babka z Ferrary. Ród Dantego należał do partii gwelfów, on sam przystąpił do Białych - jednej z dwóch frakcji na jakie dzieliło się stronnictwo. W 1289 roku wziął udział w bitwie pod Campaldino.

Studiował retorykę, gramatykę, filozofię, literaturę oraz teologię. Był członkiem ruchu poetyckiego *Dolce stil novo*. Znał i przyjaźnił się z wieloma jego członkami, między innymi Guido Cavalcantim, utrzymywał też kontakty z muzykiem Casellą i malarzem Giottem.

Około roku 1285 ożenił się z Gemmą di Manetto Donati, która urodziła mu troje lub czworo dzieci. Wcześniej przeżył nieszczęśliwą miłość. Zakochał się w Beatrycze Portinari, po jej przedwczesnej śmierci w 1290 roku napisał swą pierwszą książkę, zatytułowaną "Vita nuova" ("Życie nowe"), w której w postaci zbioru poezji połączonych z pamiętnikiem opisuje dzieje swego uczucia. Książka została ukończona około 1294 roku. Swą ukochaną umieścił w "Boskiej Komедии" - przeprowadza go przez Niebo.

W latach 1295-1300 zaangażował się politycznie, co zostało uwieńczone powołaniem go na urząd priora w roku 1300, wstąpił też do cechu lekarzy i aptekarzy, gdyż było to warunkiem rozpoczęcia kariery politycznej. Brał udział w zabiegach o odnowienie ligi miast gwelfickich, między innymi w poselstwie do papieża, który zatrzymał go jako zakładnika. Uchroniło go to od zemsty Czarnych, którzy zdobyli przewagę nad Białymi we Florencji. Został jednak oskarżony, skazany na grzywnę i dwa lata wygnania.

Dante nie zapłacił grzywny, przez co ściągnął na siebie karę dożywotniego wygnania, a w przypadku powrotu - spalenie na stosie. Przez resztę życia błąkał się po różnych dworach Włoch i rozwijał talent pisarski. Nigdy jednak nie powrócił do swojej ojczyzny, choć oferowano mu amnestię. Zmarł w Rawennie w nocy z 13 na 14 września 1321, wkrótce po zakończeniu pisania "Boskiej Komедии".

<https://www.youtube.com/watch?v=Ti8YbrscO6U>

Boska Komedia

Najbardziej znanym utworem Dantego jest Boska Komedia, nad którą pracował od 1308 roku aż do śmierci w 1321. Jako pierwszy pisał w dialekcie tokańskim, co uznano za skandal. Dante uważał, że łacinę powinno się stosować w rozprawach naukowych. Ten pogląd przyjął się w całej Europie.

Jest to wizjonerski poemat o podróży przez Piekło, Czyściec i Raj, zawierający kwintesencję średniowiecznej myśli kulturalnej i filozoficznej. Dzieło to zostało również nasycone licznymi współczesnymi wątkami z życia społecznego i politycznego. Dzieło pierwotnie nosiło tytuł „Komedia”, którym w średniowieczu określano utwory o szczęśliwym zakończeniu. Dopiero około roku 1500 Giovanni Boccaccio dodał do tytułu epitet "Boska". Stąd obydwie wyrazy możemy zapisać wielkimi literami.

Widoczna jest w Boskiej Komедии fascynacja symboliką liczb, przede wszystkim liczbami 3 i 9. Zarówno Piekło, Czyściec jak i Raj mają po 9 poziomów (3×3).

Dante wielokrotnie wypowiadał się o muzyce z wielkim entuzjazmem. Jego poezja inspirowała wielu kompozytorów. W XVI w. do jego poezji komponowano liczne madrygały. W XIX i XX w. jego liryki, a przede wszystkim "Boska komedia", zainspirowały kilkadziesiąt utworów w różnych gatunkach, wśród nich "Symfonię Dantejską" Franciszka Liszta, fantazję symfoniczną "Francesca da Rimini" Piotra Czajkowskiego, operę "Francesca da Rimini" Sergieja Rachmaninowa, operę "Gianni Schicchi" Giacomo Pucciniego. Także w XXI wieku nie ustała fascynacja językiem staro-włoskim czego przykładem jest francuska piosenkarka Emma Shapplin, której twórczość: płyty "Carmine Meo" i "Eterna", nagrane w języku Dantego.

<https://www.youtube.com/watch?v=x4OXcO2ufm4>